คำเรียกตัวเลขทั้งสิบในภาษาไทย

นำเสนอเมื่อ : 12 ก.ค. 2552

คำเรียกตัวเลขทั้งสิบในภาษาไทย

1. เอก, เอก- [เอก, เอกะ-, เอกกะ-] เอกา, เอ้กา

เอกภาพ [เอกกะพาบ] ความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน

เอกาธิปไตย [เอกาทิบปะไต] ระบอบการปกครองที่ถือคนๆ เดียวเป็นใหญ่

2. ทวิ [ทะวิ] , โท

ทวิชาติ [ทะวิชาด] นก; พราหมณ์; ผู้เกิด 2 หน

ทวิบถ [ทะวิบด] สถานที่ซึ่งทาง 2 ทางผ่านกัน, สี่แยก

3. ตรี [ตฺรี]

ตรีโลก [ตฺรีโลก] ภพทั้ง 3 คือ กามภพ, รูปภพ, อรูปภพ หรือ สวรรค์, มนุษยโลก, บาดาล

ตรีศูล [ตฺรีสูน] สามง่ามเป็นศัสตราประจำหัตถ์พระอิศวร

4. จตุ- [จะตุ-] , จัตุ [จัดตุ] , จาตุ [จาตุ] , จัตวา [จัดตะวา]

จตุโลกบาล [จะตุโลกกะบาล] ผู้รักษาโลกใน 4 ทิศ คือ

1. ท้าวธตรฐ จอมภูตหรือจอมคนธรรพ์ อยู่ทิศตะวันออก
2. ท้าววิรุฬหก จอมเทวดาหรือจอมกุมภัณฑ์ อยู่ทิศใต้
3. ท้าววิรูปักษ์ จอมนาค อยู่ทิศตะวันตก
4. ท้าวกุเวร จอมยักษ์ อยู่ทิศเหนือ

จัตุรงค์ [จัดตุรง] เหล่า 4 คือ เหล่าช้าง ม้า รถ ราบ

5. เบญจ- [เบนจะ-]

เบญจกัลยาณี [เบนจะกันละยานี] หญิงมีลักษณะงาม 5 ประการ คือ

ผมงาม เนื้องาม (เหงือกและริมฝีปากแดงงาม) ฟันงาม ผิวงาม วัยงาม (ดูงามทุกวัย)

เบญจรงค์ [เบนจะรง] แม่สีทั้ง 5 คือ ดำ แดง ขาว เขียว (คราม) เหลือง

6. ฉ [ฉอ, ฉ้อ, ฉะ]

ฉกามาพจร, ฉกามาวจร [ฉะกามาพะจอน, ฉะกามาวะจอน] สวรรค์ 6 ชั้น คือ

ชั้นจาตุมหาราชิก ชั้นดาวดึงส์ ชั้นยามะ ชั้นดุสิต ชั้นนิมมานรดี ชั้นปรนิมมิตวสวัตดี

ฉัพพรรณรังสี [ฉับพันนะรังสี] รัศมี 6 ประการ คือ

1. นีล เขียวเหมือนดอกอัญชัน

2. ปีต เหลืองเหมือนหรดาลทอง

3. โลหิต แดงเหมือนตะวันอ่อน

4. โอทาต ขาวเหมือนแผ่นเงิน

5. มัญเชฐ สีหงสบาทเหมือนดอกเซ่งหรือหงอนไก่

6. ประภัสสร เลื่อมพรายเหมือนแก้วผลึก

7. สัต, สัต- [สัด, สัดตะ-]

สัตภัณฑ์ [สัดตะพัน] เขา 7 ทิว ล้อมรอบเขาพระสุเมรุ

สัตรัตนะ [สัดตะรัดตะนะ] แก้ว 7 ประการของกษัตริย์ ได้แก่

จักรแก้ว ช้างแก้ว ม้าแก้ว มณีแก้ว ขุนพลแก้ว ขุนคลังแก้ว นางแก้ว

8. อัฐ, อัฐ- [อัด, อัดถะ-] , อัฏฐะ [อัดถะ] , อัษฎ- [อัดสะดะ-]

อัฐบริขาร [อัดถะบอริขาน] เครื่องใช้สอยของพระภิกษุในพระพุทธศาสนามี 8 อย่าง คือสบง จีวร สังฆาฏิ บาตร มีดโกนหรือมีดตัดเล็บ เข็ม ประคดเอว กระบอกกรองน้ำ

อัษฎายุธ, อัษฎาวุธ [อัดสะดายุด, อัดสะดาวุด] อาวุธ 8 อย่าง คือ

1. พระแสงหอกเพชรรัตน์

2. พระแสงดาบเชลย

3. พระแสงตรี

4. พระแสงจักร

5. พระแสงดาบและเขน หรือ ดาบและโล่

6. พระแสงธนู

7. พระแสงของ้าวแสนพลพ่าย

8. พระแสงปืนคาบชุดข้ามแม่น้ำสะโตง

9. นพ, นพ- [นบ, นบพะ-] , นว- [นะวะ-]

นพรัตน์, นวรัตน์, เนาวรัตน์ [นบพะรัด, นะวะรัด, เนาวะรัด] แก้ว 9 อย่าง

นวโลหะ [นะวะโลหะ] โลหะ 9 ชนิด คือ เหล็ก ปรอท ทองแดง เงิน ทองคำ เจ้าน้ำเงิน สังกะสี ชิน (โลหะเจือประกอบด้วยตะกั่วและดีบุก) ทองแดงบริสุทธิ์

10. ทศ, ทศ- [ทด, ทดสะ-]

ทศชาติ [ทดสะชาด] เรื่องพระพุทธเจ้าเมื่อครั้งยังเป็นพระโพธิสัตว์ 10 ชาติดังนี้

1. พระเตมีย์ บำเพ็ญ เนกขัมมบารมี

2. พระมหาชนก บำเพ็ญ วิริยบารมี

3. พระสุวรรณสาม บำเพ็ญ เมตตาบารมี

4. พระเนมีราช บำเพ็ญ อธิษฐานบารมี

5. พระมโหสถ บำเพ็ญ ปัญญาบารมี

6. พระภูริทัต บำเพ็ญ ศีลบารมี

7. พระจันทกุมาร บำเพ็ญ ขันติบารมี

8. พระนารทะ บำเพ็ญ อุเบกขาบารมี

9. พระวิทูร บำเพ็ญ สัจบารมี

10. พระเวสสันดร บำเพ็ญ ทานบารมี

ทศพิธราชธรรม [ทดสะพิดราดชะทำ] คุณธรรมของผู้ปกครองบ้านเมืองมี 10 ประการ คือ ทาน ศีล บริจาค ความซื่อตรง ความอ่อนโยน ความเพียร ความไม่โกรธ ความไม่เบียดเบียน ความอดทน ความไม่ประพฤติผิดธรรม

แหล่งอ้างอิงข้อมูล = บ้านมหาดอทคอม